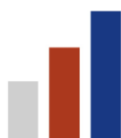

Analýza pravomocných rozsudků ohledně porušení § 260 trestního zákoníku

za rok 2021

**OPERAČNÍ
PROGRAM
TECHNICKÁ
POMOC**

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

OBSAH

ZPRACOVÁNÍ DOMUMENTU	3
1. ÚVOD	4
2. ZÁKLADNÍ INFORMACE	5
2.1. OBLASTI PORUŠENÍ § 260 TRZ.....	5
2.2. PORUŠENÁ USTANOVENÍ TRESTNÍHO ZÁKONÍKU	5
2.3. VÝŠE ŠKODY A PROPLACENÉ ČÁSTKY	6
3. PRAVOMOCNÉ ROZSUDKY ZPRACOVANÉ V ROCE 2021	7
3.1. OBLAST „VZDĚLÁVÁNÍ A KULTURA“	7
3.2. OBLAST „FIKTIVNÍ POŘIZOVÁNÍ ZBOŽÍ, SLUŽEB, INVESTIC“	9
3.3. OBLAST „ZEMĚDĚLSTVÍ“	13
3.4. OBLAST „NOVÉ PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI“	13
3.5. OBLAST „OSTATNÍ“	14
4. ZÁVĚR	15
5. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	18

ZPRACOVÁNÍ DOMUMENTU

	Jméno	Funkce	Datum
Zpracoval	x	referent	30. 4. 2022
Předkládá	x	VO 6901	25. 5. 2022
Schválil	x	ŘO 69	7. 6. 2022
Na vědomí	x	NM 04	13. 6. 2022

1. Úvod

Usnesením vlády ČR ze dne 5. září 2007 č. 1010 byl zřízen na Ministerstvu financí (dále jen „MF“) Centrální kontaktní bod AFCOS (dále jen „CKB AFCOS“), a to přenesením této funkce a souvisejících aktivit z Nejvyššího státního zastupitelství. Jeho role je rovněž definována v čl. 3 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999, resp. v čl. 12a jeho novelizovaného znění¹.

CKB AFCOS zajišťuje v České republice v souladu s Organizačním řádem MF mimo jiné výkon styčného místa pro ústřední databázi pro vyloučení, resp. systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů (Early Detection and Exclusion Database, dále jen „EDES“) a s tím spojené činnosti, v rámci kterých dochází k přenosu informací o pravomocně odsouzených trestných činech poškozujících finanční zájmy EU.

CKB AFCOS v této souvislosti zpracovává pravomocné rozsudky týkající se porušení ustanovení § 260 trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb. - dále jen „TrZ“) - „Poškození finančních zájmů EU“, které mu v návaznosti na usnesení vlády ČR ze dne 20. července 2009 č. 941 zasílají příslušné soudy.

Pravomocné rozsudky jsou jednou z důležitých oblastí, s kterou CKB AFCOS pracuje a jsou i nezbytnou součástí procesu hlášení nesrovnalostí Evropské komisi prostřednictvím systému Irregularities Management System (dále jen „IMS“). Z IMS čerpá data EDES (v souladu s oddílem 2, články 135 - 145 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2018/1046 - „finanční nařízení“). Tento systém byl Evropskou komisí zaveden k posílení ochrany finančních zájmů Unie a zajištění řádného finančního řízení. Systém EDES zajišťuje zejména včasné odhalení hospodářského subjektu, který představuje rizika ohrožující finanční zájmy Unie. Dále umožňuje vyloučení hospodářského subjektu s ohledem na možnost získat finanční prostředky Unie zpět, uložení finanční sankce hospodářskému subjektu a v nejzávažnějších případech také zveřejnění informace související s vyloučením /finanční sankcí na internetových stránkách Evropské komise k posílení odrazujícího účinku.

Útvar CKB AFCOS dále přímo poskytuje informace o konkrétních pravomocných rozsudcích příslušným generálním ředitelstvím Evropské komise (v jejichž gesci jsou fondy, ze kterých byly vyplaceny dotčené finanční prostředky, a které jsou předmětem rozsudku).

S cílem posílení ochrany finančních zájmů EU i ČR na národní úrovni spravuje CKB AFCOS zabezpečené sdílené úložiště - SharePoint. Prostřednictvím tohoto zabezpečeného úložiště jsou, mimo další aktivity CKB AFCOS, sdíleny základní informace o pravomocných rozsudcích jak právnických, tak fyzických osob s Lokálními kontaktními body AFCOS, příslušnými řídicími orgány a jinými kompetentními subjekty zapojenými do ochrany finančních zájmů EU, vše v souladu s ochranou osobních údajů dle GDPR. Cílem sdílení informací o rozsudcích je umožnit řídicím orgánům a dalším subjektům vyhodnotit již ve fázi prevence při schvalování projektů/zadávání veřejných zakázek i riziko účasti pravomocně odsouzené osoby za trestný čin poškození finančních zájmů EU, a to napříč všemi operačními programy. Touto formou jsou taktéž sdíleny žádosti o součinnost při výkonu trestu fyzické či právní osoby, které MF obdrží od konkrétních soudů.

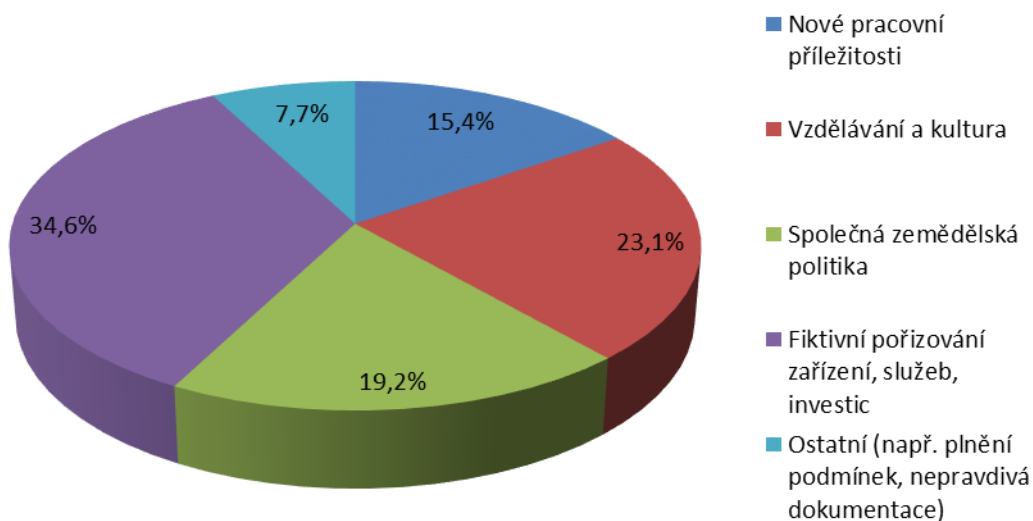
¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2223 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013, pokud jde o spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a účelnost vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům

2. Základní informace

2.1. Oblasti porušení § 260 TrZ

CKB AFCOS zpracoval do konce roku 2021 celkem 78 pravomocných rozsudků, kde byly fyzické či právnické osoby odsouzeny dle ustanovení § 260 TrZ „poškození finančních zájmů EU“. V těchto případech byly zastoupeny následující oblasti: fiktivní pořizování zařízení, služeb, investic; vzdělávání a kultura; dále oblast společné zemědělské politiky a nové pracovní příležitosti.

Oblasti, ve kterých docházelo k poškození finančních zájmů EU (§ 260 TrZ)

2.2. Porušená ustanovení Trestního zákoníku

U analyzovaných pravomocných rozsudků se nejčastěji vyskytovaly tyto kombinace porušení ustanovení TrZ:

- § 260 TrZ samostatně (23 případů),
- § 260 TrZ v souběhu s § 212 TrZ - dotační podvod (43 případů),
- § 260 TrZ v souběhu s § 212 TrZ a dalšími §§ (8 případů),
- § 260 TrZ v souběhu s dalšími §§, bez § 212 (4 případy).

Porušení ustanovení TrZ zmiňovaná v odrážkách výše jako „další §§“ jsou uvedena v následující tabulce.

Další případy porušení ustanovení TrZ (vždy souběžně s porušením § 260)

Ustanovení	Název	Počet výskytů
§ 348	padělání a pozměnění veřejné listiny	4
§ 209	podvod	2
§ 240	zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby	2
§ 24	pomoc k zločinu dotačního podvodu	1
§ 181	poškození cizích práv	1
§ 206	zpronevěra	1
§ 254	zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění	1
§ 255	zneužití informace v obchodním styku	1
§ 256	zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě	1
§ 329	zneužití pravomoci úřední osoby	1
§ 350	padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu	1

Je důležité poznamenat, že u jednoho rozsudku často dochází k porušení jednoho či více ustanovení TrZ současně.

2.3. Výše škody a proplacené částky

Na základě všech dosud zpracovaných pravomocných rozsudků lze konstatovat, že průměrná výše potenciální škody na rozsudek je 4,7 mil. Kč. Průměrná výše proplacených částek představuje necelých 3,4 mil. Kč. Analýzou bylo dále zjištěno, že finanční prostředky nebyly vyplaceny ve více než 27 % potenciální škody (cca 100 mil. Kč). Toto číslo představuje více než 50 % pravomocných rozsudků/případů, kdy proplacení proběhlo jen částečně nebo bylo proplacení prostředků zcela zabráněno. V tomto ukazateli dochází oproti předchozím letům k mírnému zlepšení.

Stejně jako v dříve analyzovaných obdobích došlo i v případě některých rozsudků zpracovaných v roce 2021 k odhalení trestných činů již ve stádiu pokusu, tj. jsou nedokonané a odhalené ještě před proplacením. Proto je účelné rozlišovat potenciální a skutečnou škodu. Podle výše potenciální škody jsou pak pachatelé trestných činů ve stádiu pokusu odsuzováni k trestům různého druhu a výše, přestože skutečně způsobená škoda je v daných případech nulová.

Potenciální škodou přitom rozumíme maximální možnou škodu, kterou svým jednáním mohl pachatel způsobit. **Proplacenou částkou** potom částku, kterou pachatel v rámci financování projektu z operačního programu spolufinancovaného z prostředků Evropské unie skutečně obdržel.

Druh škody	Vyčíslení
Celková výše potenciální škody	364 mil. Kč
Průměrná výše potenciální škody	4,7 mil. Kč
Celková výše proplacených částek	265 mil. Kč
Průměrná výše proplacených částek	3,4 mil. Kč

3. Pravomocné rozsudky zpracované v roce 2021

Vzhledem k tomu, že u pravomocných rozsudků nedošlo k výrazným odchylkám v oblastech a typech porušení, zaměřuje se analýza detailněji na rozsudky, které byly zpracovány v průběhu kalendářního roku 2021. Z hlediska oblastí, ve kterých docházelo k odsouzení za trestný čin poškození finančních zájmů EU, se u těchto případů jednalo zejména o oblasti vzdělávání a dále fiktivního pořízování zařízení, služeb a investic.

V analýze pro rok 2021 se blíže zaměřujeme na 11 pravomocných rozsudků, které detailněji rozpracováváme v dalších bodech. Z pohledu TrZ se jednalo kromě jednoho případu, kdy bylo konstatováno „čisté“ porušení ustanovení § 260 TrZ, o souběh porušení § 260 TrZ v kombinaci s § 212 TrZ (dotační podvod).

Orgány a operačními programy, u kterých se objevovaly podvody či pokusy o podvod v souvislosti s porušením § 260 TrZ a analyzované v roce 2021, byly Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) - Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „OP LZZ“) a Operační program Zaměstnanost (dále jen „OP Z“), Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) - Operační program Životní prostředí (dále jen „OP ŽP“), Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“) - Operační program Podnikání a inovace (dále jen „OP PI“), Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) - Program rozvoje venkova (dále jen „PRV“).

V 8 případech se jednalo se o projekty spolufinancované z programového období 2007-2013, ve 3 případech se jednalo o projekty spadající do programů programového období 2014-2020.

3.1. Oblast „Vzdělávání a kultura“

1. Nepravdivé informace ohledně bezdlužnosti a realizace projektu, neplnění indikátorů projektu - odsouzena 1 fyzická osoba

Modus operandi

Fyzická osoba jako jednatel firmy v žádosti o dotaci na projekt týkající se vzdělávání zaměstnanců a dále v rámci zpráv o zahájení realizace projektu předložila nepravdivá Čestná prohlášení o bezdlužnosti a bezúhonnosti, přičemž jí byly známy závazky společnosti vůči Okresní správě sociálního zabezpečení, Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR a Finančnímu úřadu.

Dále neoznámila poskytovateli dotace rozhodnou skutečnost o založení dceřiné společnosti a následném prodeji obchodního podílu do této společnosti, kdy v důsledku těchto kroků došlo

k faktickému ukončení činnosti společnosti (společnost se dostala do konkurzu a následně byla zrušena) a nebylo tedy možné tak dále realizovat projekt a naplňovat jeho závažně stanovené monitorovací indikátory.

Odsouzená fyzická osoba též uváděla nepravdivé informace k realizaci projektu v oblasti provádění výběrových řízení, provádění aktivit dle harmonogramu jednotlivých kurzů, k těmto aktivitám však ve skutečnosti nedošlo.

Způsob odhalení

Na základě podnětu MPSV byla provedena finančním úřadem kontrola, v rámci které bylo zjištěno porušení rozpočtové kázně.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MPSV. Jednalo se o OP LZZ. Finanční prostředky byly vyplaceny částečně, a to ve výši 1,005 mil. Kč, přičemž celková výše škody mohla činit až 2,512 mil. Kč.

Trest

Za tyto skutky byla fyzická osoba odsouzena k odnětí svobody na 3 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání tří roků. Dále k zákazu výkonu funkce statutárního orgánu právnické osoby či člena takového orgánu na dobu dvou let a k náhradě škody.

2. Upravovaná dokumentace u vzdělávacího projektu - odsouzena 1 fyzická osoba (OSVČ)

Modus operandi

Fyzická osoba, jako osoba samostatně výdělečně činná, s úmyslem vylákat dotační prostředky, požádala o finanční podporu na projekt týkající se profesního vzdělávání.

Cílem projektu měla být realizace vzdělávacího programu pro zaměstnance firmy, který se měl skládat ze 4 modulů a to Komunikace a obchodní dovednosti, Informační a komunikační technologie, Anglický jazyk a Marketing, a který měl probíhat po dobu delší než jeden rok. Náklady na projekt měly zahrnovat mimo jiné nákup vybavení, pronájem školící místnosti a mzdy zaměstnanců, lektorů, manažera projektu a asistenta manažera projektu.

Tyto náklady byly ze strany odsouzené fyzické osoby dokládány různými nepravdivými nebo zfalšovanými smlouvami a doklady (dohody o pracovní činnosti s údajnými lektory, doklady o jejich mzdových nákladech, výpisy z účtu, doklady o nákupu vybavení, nájemní smlouva, pokladní doklady prokazující pronájem školící místnosti, prezenční listiny, které měly prokazovat účast na školeních), ačkoliv věděla, že ve skutečnosti není projekt vůbec realizován, žádné vzdělávací aktivity neprobíhají, uvedení zaměstnanci se jich neúčastní.

Způsob odhalení

Zdrojem prvotní informace bylo šetření Policie ČR následované kontrolou dokladů a kontrolou na místě.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MPSV. Jednalo se o OP LZZ. Finanční prostředky byly vyplaceny částečně a to ve výši 1,276 mil. Kč, přičemž potenciální škoda mohla činit 1,388 mil. Kč.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena na 7,5 roku nepodmíněně a dále k trestu zákazu činnosti výkonu podnikatelské činnosti v oboru hostinská činnost a výroba a obchod a služby neuvedené v přílohách 1 a 3 živnostenského zákona na dobu 5 let, propadnutí náhradní hodnoty a náhradě škody.

3.2. Oblast „Fiktivní pořizování zboží, služeb, investic“

3. Nepravdivé informace ohledně bezdlužnosti, nedodržení podmínek udržitelnosti projektu - odsouzeny 2 fyzické osoby

Modus operandi

První fyzická osoba jako jednatel firmy požádala o dotaci na projekt Svoz biologického odpadu, aniž by měla dostatečné finanční zdroje. Za tímto účelem pozměnila výpis z bankovního účtu, tak aby budil zdání dobrého finančního zdraví. Dotace byla poskytnuta.

Druhá fyzická osoba poté převzala společnost a stala se jejím jediným jednatelem. Bývalým majitelem byla seznámena se skutečností, že společnost má schválenou účelovou dotaci na svoz biologického odpadu; byla informována o podmínkách a udržitelnosti dotačního projektu. Následně, však vědomě nedodržela základní požadavky na projekt - nevybudovala systém odděleného sběru a svozu biologického odpadu a nezajistila provoz tohoto systému po dobu minimálně 5 let. Část technologického zařízení prodala a finanční prostředky použila pro svou potřebu a také svým přístupem umožnila zcizení dalších zařízení.

Způsob odhalení

Na začátku procesu vedoucího k odhalení byla administrativní kontrola ze strany SFŽP.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MŽP. Jednalo se o OP ŽP. Finanční prostředky byly vyplaceny v plné výši, která činila 3,018 mil. Kč.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena k trestu odnětí svobody na 2,5 roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v trvání 5 let a k náhradě škody.

Druhá fyzická osoba byla odsouzena k trestu odnětí svobody na 2,5 roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v trvání 5 let a k náhradě škody.

4. Nepravdivé doložení výše vlastních finančních prostředků - odsouzeny 3 fyzické osoby

Modus operandi

Fyzické osoby v úmyslu vylákat finanční prostředky určené na podnikatelské projekty podaly žádost o poskytnutí podpory na projekt pořízení recyklační linky na zpracování papíru. Doložily čestné prohlášení o financování aktivit projektu z vlastních zdrojů společnosti, které bylo nedílnou a povinnou součástí žádosti o dotaci, i když si byly vědomy, že nejsou v dostatečné výši zajištěny celkové vlastní zdroje na financování části nákladů projektu. Dostatek vlastních finančních prostředků

společnosti byl dokládán výpisem z bankovního účtu, kde těsně před vygenerováním výpisu byly vloženy na účet peněžní prostředky, které byly vzápětí znovu vybrány.

Dále byl digitálně upravován výpis z účtu opět s cílem vzbudit dojem dostatečného množství finančních prostředků.

Tato činnost byla opakována u další z firem při žádosti o projekt pořízení recyklační linky na zpracování komunálního odpadu ve formě dřeva.

Způsob odhalení

Na základě kontroly finančního úřadu bylo podáno Policii ČR trestní oznámení.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MŽP. Jednalo se o OP ŽP. Finanční prostředky byly vyplaceny částečně a to ve výši 8,655 mil. Kč, přičemž potenciální výše škody mohla činit až dvojnásobek, tj. 17,249 mil. Kč.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena na 2 roky s podmíněčným odkladem na 4 roky a dále k zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu v obchodních korporacích a družstvech na 5 let a náhradě škody.

Druhá fyzická osoba byla odsouzena k nepodmíněnému trestu na 5 let a dále k zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu v obchodních korporacích a družstvech na 5 let a náhradě škody.

Třetí fyzická osoba byla odsouzena k nepodmíněnému trestu na 5 let a dále k zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena statutárního orgánu v obchodních korporacích a družstvech na 5 let a náhradě škody.

5. Neprovedení stavebních prací dle smlouvy, účelově vytvořený fakturační řetězec - odsouzena 1 fyzická osoba

Modus operandi

Fyzická osoba podnikající v součinnosti s druhou fyzickou osobou zažádala o dotaci na projekt týkající se stavebních úprav objektu a okolí.

Žádost o platbu byla podložena Smlouvou o dílo a fakturami, které obsahovaly stavební práce, které však nebyly provedeny (bourání příček, odvoz sutí a vybouraných hmot, odstraňování nátěru, malby atd.). Deklarované stavební práce zhotovitel nevykonal v plném rozsahu dle podepsané smlouvy o dílo a zadávací dokumentace, ale byly zhotoveny pouze částečně. Dále byl vytvořen účelový fakturační řetězec, kdy byly převáděny finanční prostředky takovým způsobem, aby došlo k zastření skutečné finanční náročnosti projektu, a to vše s cílem využití získaných finančních prostředků k pokrytí vlastních potřeb.

Způsob odhalení

Oznámení finančního úřadu na Policii ČR na podezření ze spáchání trestného činu dotačního podvodu.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MPO, projektu spolufinancovaného z OP PI. Finanční prostředky byly vyplaceny v plné výši, která činila 546 tis. Kč.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 1 (jednoho) roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 3 let.

U druhé fyzické osoby bylo upuštěno od uložení souhrnného trestu, vzhledem k tomu, že jí byl již uložen trest v jiné kauze.

6. Nevytvoření nástroje v souladu s projektem - odsouzena 1 fyzická osoba

Modus operandi

Fyzická osoba ve funkci výkonného ředitele a mandátáře asociace podala žádost o finanční podporu na projekt týkající se vytvoření komplexního nástroje pro zaměstnance asociace ohrožených nezaměstnaností. V dokumentaci k projektu byly uvedeny nepravdivé údaje, když jako povinná příloha byla předložena analýza cílových skupin, která měla být zpracována na základě dotazníkového šetření u členských společností asociace. Toto šetření ve skutečnosti mezi členskými společnostmi neproběhlo. S takto neoprávněně získanými finančními prostředky fyzická osoba dále nakládala ve svůj prospěch.

Způsob odhalení

Podání podnětu ze strany vedení asociace.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala pod MPSV a jednalo se o OP LZZ. Finanční prostředky byly vyplaceny pouze částečně a to ve výši 765 tis. Kč, přičemž celá proplacená částka mohla být až ve výši 3,823 mil. Kč.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 2 let a 3 měsíců s podmíněčným odkladem na zkušební dobu 4 let a dále k vydání bezdůvodného obohacení.

7. Nenaplnování cíle projektu - chybějící zařízení, nedostatečná výše vlastních finančních prostředků - odsouzena 1 fyzická osoba

Modus operandi

Fyzická osoba žádala o poskytnutí podpory s cílem získat dotaci na projekt kompostárny. V této žádosti deklarovala podnikatelský záměr spočívající v provozu mobilní kompostovací stanice pro zpracování biologického odpadu, aniž by měla smluvně zajištěny dodávky biologického odpadu pro zpracování a následný odběr vyprodukovaného kompostu a dále také ekonomickou reálnost provozu mobilní kompostovací stanice a tím i požadovanou udržitelnost projektu po dobu minimálně 5 let.

Na pronajatém pozemku nedocházelo k naplnování cíle projektu, tj. vybudování kompostárny. Kontrolou bylo zjištěno, že chybí část nutného vybavení pro provoz kompostárny. Dále v rozporu

se skutečností byla deklarována dostatečné výše vlastních finančních prostředků a to předloženým výpisem z bankovního účtu, ve kterém byla pozměněna reálná suma prostředků na účtu.

Způsob odhalení

Kontrola na místě ze strany SFŽP.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MŽP, resp. SFŽP a OP ŽP. Došlo k proplacení finančních prostředků ve výši 5,074 mil. Kč z celkové alokované částky 5,089 mil. Kč, tj. došlo k proplacení v téměř plné výši.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena na 3 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu 5 let. Dále k trestu zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu zaměstnání, povolání či funkce, při kterých by podávala žádost či spravovala žádost o dotaci, subvenci nebo návratnou finanční výpomoc z veřejných prostředků.

8. Poskytování nepravdivých informací, fiktivně instalované zařízení - odsouzeny 3 fyzické osoby a 1 fyzická osoba - OSVČ

Modus operandi

Snaha neoprávněně vylákat dotační prostředky v rámci projektu tzv. „Kotlíkových dotací“, konkrétně dotačního programu nazvaného „Snížení emisí z lokálního vytápění domácností v Královéhradeckém kraji na podkladě uvedení nepravdivých údajů.

Konkrétně se jednalo o žádost o dotaci na výměnu kotle. Žádost byla podána za součinnosti jedné z osob, která jako osoba samostatně výdělečně činná, podnikající v oboru kominictví a instalatérství vyhotovila doklad o kontrole technického stavu a osvědčení technika pro kontrolu technického stavu a provozu stávajícího kotle. Dále byla k žádosti přiložena fiktivní fotodokumentace, tak aby byly naplněny podmínky dotace. Kotel se však v místě provozování nenacházel.

Způsob odhalení

Kontrola proběhla ve fázi administrování dotační žádosti.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala pod MŽP a týkala se projektu kotlíkových dotací spolufinancovaného z OP ŽP. K proplacení prostředků v potenciální výši 332 tis. Kč nedošlo.

Trest

Fyzické osoby byly odsouzeny k peněžitým trestům, každá ve výši 20 tis. Kč. Fyzická osoba - OSVČ byla odsouzena k peněžitému trestu ve výši 40 tis. Kč.

3.3. Oblast „Zemědělství“

9. Fiktivní výběrové řízení na dodavatele výstavby objektu - odsouzeny 2 fyzické osoby

Modus operandi

První fyzická osoba se jako objednatel dohodla s druhou fyzickou osobou - zhotovitelem na realizaci výstavby objektu lisovny zemědělských produktů s úmyslem provést tuto akci bez řádného výběrového řízení, tj. tak, aby se na základě fiktivního výběrového řízení stala vítězem právě tato fyzická osoba.

Poté byla podána žádost o dotaci na projekt týkající se zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Vše s vědomím, že bude porušena povinnost postupovat v souladu s Obecnými podmínkami pro poskytnutí dotace, a to tím, že bude provedeno fiktivní výběrové řízení na dodavatele stavby. Předem vybraný vítěz navíc vypracoval nabídky a položkové rozpočty dalších dvou účastníků.

Způsob odhalení

Na základě administrativní kontroly ze strany SZIF.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala SZIF, Programu rozvoje venkova. K vyplacení finančních prostředků ve výši 1,789 mil. Kč nedošlo, neboť dotace nebyla ze strany SZIF schválena.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena na 2,5 roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu 3 let a dále peněžitému trestu.

Druhá fyzická osoba byla odsouzena na 2 roky odnětí svobody s podmíněným odkladem na zkušební dobu 3 let a peněžitému trestu.

3.4. Oblast „Nové pracovní příležitosti“

10. Fiktivně vytvořené společensky účelné pracovní místo - odsouzeny 3 fyzické osoby a 1 právnická osoba

Modus operandi

Fyzická osoba, jako jednatel společnosti, dle pokynů další zúčastněné osoby podala na Úřad práce ČR žádost o příspěvek na vyhrazení společensky účelného pracovního místa pro uchazeče o zaměstnání. Příspěvek byl společnosti poskytnut a stvrzen dohodou. Na základě této dohody se společnost zavázala vyhradit pracovní místo obchodního zástupce, přičemž všechny osoby věděly, že pozice obchodního zástupce nebude ve společnosti vytvořena.

Způsob odhalení

Kontrola ze strany finančního úřadu.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MPSV, konkrétně do OP Z. Došlo k proplacení prostředků ve výši 101 tis. Kč.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena na 1,5 roku s podmíněčným odkladem na 2 roky, dále k zákazu činnosti výkonu funkce statutárního orgánu a člena stutárního orgánu a prokuristy v obchodních korporacích a družstvech na 2 roky.

Druhá fyzická osoba byla odsouzena na 2 roky s podmíněčným odkladem na 4 roky.

Třetí fyzická osoba byla odsouzena na 1 rok s podmíněčným odkladem na 1 rok.

Právnícká osoba byla odsouzena k zákazu přijímání dotací a subvencí na dobu 5 let.

3.5. Oblast „Ostatní“

11. Poskytování nepravdivých informací ohledně bezdlužnosti - odsouzena právnická osoba**Modus operandi**

Nezisková společnost prostřednictvím členky správní rady předložila nepravdivé doklady s cílem vylákat dotační prostředky na projekt v oblasti zavádění standardů rovného zacházení a genderových otázek. Cílem projektu bylo vytvořit a pilotně ověřit standardy u menších a středních zaměstnavatelů v České republice, vypracování manuálů a dalších materiálů.

K žádosti o finanční podporu bylo též připojeno čestné prohlášení, že společnost nemá žádné závazky vůči orgánům státní správy, samosprávy a zdravotním pojišťovnám po lhůtě splatnosti, i když bylo zřejmé, že společnost má ve skutečnosti dluh vůči Městské správě sociálního zabezpečení a tím nesplňuje podmínky bezdlužnosti a tedy nároku na dotaci.

Způsob odhalení

Zdrojem prvotní informace bylo šetření Policie ČR, následně kontrola dokumentů a dokladů.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MPSV, OP LZZ. Finanční prostředky byly vyplaceny částečně a to ve výši 1,105 mil. Kč, kdy celková částka mohla činit 2,143 mil. Kč.

Trest

Nezisková společnost byla odsouzena k trestu zrušení právnické osoby.

4. Závěr

Na základě získaných dat lze konstatovat, že celková výše proplacených částek u analyzovaných pravomocných rozsudků, kde došlo k poškození finančních zájmů EU, činila v souhrnu 265 mil. Kč, průměrná výše na jednotlivý případ je 3,4 mil. Kč.

I nadále se setkáváme s jednoduššími, snáze detekovatelnými trestnými činy, které byly spáchány jednotlivými fyzickými či právními osobami. Nicméně se začíná potvrzovat trend předchozích let, kdy dochází k odhalování trestných činů, na kterých se podílí více subjektů, které vzájemně spolupracují a jsou spáchány sofistikovanějšími způsoby a s úmyslem neoprávněně získat co největší finanční částku z prostředků fondů EU. To vše při využívání technik s cílem co nejvíce znesnadnit jejich odhalení.

U nákupu zařízení, strojů, či investičních celků můžeme vidět kromě snahy vydávat staré zařízení za nové i to, že nedochází k naplňování cílů projektu tím, že investiční celky a provozy nejsou vybudovány vůbec nebo pouze částečně. Také se lze setkat s případy, kdy je část zařízení rozprodána.

U investic do modernizace firem a jejich provozů dochází stále k pokusům nadhodnocovat celkovou cenu investic ať už umělým navyšováním ceny materiálů, provedené práce nebo zahrnováním práce, která nebyla vůbec vykonána.

Doporučení

V těchto případech lze mnohé disproporce či neplnění podmínek projektu odhalit nejlépe při fyzické kontrole na místě porovnáním se skutečným stavem. U strojů a výrobních zařízení lze detekovat úpravy evidenčních štítků či vytváření dokumentace, která má prokazovat, že zařízení bylo pořízeno jako nové. Prvotní signály však mohou být zachyceny již při administrativní kontrole smluv, faktur, výpisů z účtu či další dokumentace. U stavebních prací lze porovnat jejich cenu s cenou obvyklou.

S těmito aktivitami bývá také často spojené účelové vytváření fakturačních řetězců s cílem znesnadnit dohledání původu zařízení, prokazování jeho pořízení jako nového, či odůvodnit vyšší investic.

Doporučení

Zde může být dobrým indikátorem pro bližší prověření neopodstatněné složitý fakturační řetězec, zapojování firem, které jsou často skrytě personálně propojené, firem, jejichž obchodní činnost nemusí souviset s oblastí prodeje/investic.

U oblasti pořizování zařízení strojů, či investičních celků se také setkáváme s tím, že již ve fázi žádosti o dotaci dochází k pokusům o podvod při dokládání dostatečné výše vlastních finančních prostředků, a to tak, že žadatelé účelově a zpravidla krátkodobě navyšují objem finančních prostředků na svých účtech nebo výpisy z bankovních účtů rovnou digitálně upravují.

Dalším podvodem v této oblasti je nepravdivé dokládání bezdlužnosti, kdy žadatelé tvrdí, že nemají žádné závazky vůči orgánům státní správy, samosprávy a zdravotním pojišťovnám po lhůtě splatnosti a tím nenaplní jedno ze zásadních kritérií pro poskytnutí dotace.

Často také dochází k ovlivňování výběrových řízení, tak aby byl vybrán předem dohodnutý dodavatel, či je výběrové řízení zcela fiktivní.

Doporučení

U některých případů manipulace s bankovními výpisy a potvrzení o bezdlužnosti mohou být zásahy ze strany žadatelů spíše neprofesionální a snadno rozpoznatelné. V jiných případech je dobré získat další výpisy z účtu, ze kterých lze odhalit jednorázové a pouze krátkodobé vložení finančních prostředků na účet.

U výběrových řízení, jsou často doklady o jejich průběhu vytvářeny dodatečně a mohou se zde vyskytnout nesrovnalosti. Proto je vhodné zaměřit pozornost na kontrolu dokumentace, její posloupnost, důvěryhodnost, včetně pravosti podpisů.

V poslední řadě lze také zmínit pochybení, kdy nejsou dodrženy podmínky projektu, ať už se jedná o rozprodávání zařízení financovaného z dotací nebo nemožnosti dále realizovat projekt z důvodu převedení, ukončení činnosti nebo jiné transformace společnosti, kdy dojde k porušení sjednaných podmínek a nedochází k naplňování závazných monitorovacích indikátorů projektu.

Doporučení

Změny u obchodních společností lze v případě podezření ověřit z rejstříku a databází, jejich skutečné fungování, stejně jako i existenci pořizovaného vybavení lze dále ověřit při kontrole na místě.

V oblasti nových pracovních příležitostí se jedná o situace, kdy je společensky účelné pracovní místo vytvořeno pouze fiktivně a osoby na těchto místech vůbec nepracují nebo je místo reálně vytvořeno, ale zaměstnaným osobám je mzda krácena nebo vůbec nevyplácena. V těchto případech se setkáváme také s neodváděním povinných úhrad za zaměstnance.

U vzdělávacích programů se běžně setkáváme s porušení podmínek tím, že se vzdělávací akce vůbec nerealizují nebo jsou uskutečňovány jinou formou, často také není dodržen jejich rozsah. V těchto případech se dále můžeme setkat s podvodným jednáním v oblasti vykazovaných nákladů, kdy jsou záměrně do projektu zahrnovány i neuskutečněné nákupy vybavení, pomůcek, mzdové náklady lektorů a fiktivní pronájmy školících prostor. Cílem je na základě nepravdivé dokumentace prokazovat řádný průběh vzdělávacích akcí.

Doporučení

V případě vzdělávání dochází často k oznámení protiprávního jednání ze strany bývalých či současných zaměstnanců nebo třetích osob.

Ať už na základě těchto oznámení či naplánované kontroly je vhodné se zaměřit na existenci a stav z projektu pořizovaného vybavení, pravost nájemních smluv, faktur, prezenčních listin a další předkládané dokumentace včetně pravosti podpisů.

Závěrem lze zopakovat, že ve více než polovině případů nedošlo k proplacení celé částky a na základě provedených kontrol bylo proplacení finančních prostředků pozastaveno ještě před plným vyplacením prostředků alokovaných na konkrétní projekty, či čerpání prostředků bylo zcela zabráněno.

Ve všech v dokumentu sledovaných oblastech (fiktivní pořizování zařízení, služeb, investic; vzdělávání a kultura; oblast zemědělství; nové pracovní příležitosti) dochází k situacím, kdy je podezření na protiprávní jednání oznámeno některým ze zaměstnanců, spolupracovníků nebo třetí osobou. Také dochází k odhalení protiprávního jednání při úkonech, kdy byly původně prověřovány jiné subjekty a jejich obchodní aktivity. Důležité při odhalování protiprávního jednání je využívat všech dostupných informací, mimo jiné i z oblasti pravomocných rozsudků, z kterých lze vyčíst praktiky a vzorce, jak jsou trestné činy prováděny. Zásadní a nenahraditelnou úlohou v boji proti podvodům však hrají vhodně cílené kontrolní systémy na všech úrovních řízení, a to ve všech fázích životního cyklu při poskytování finančních prostředků od žádosti, přes vlastní plnění podmínek projektu až po ex post realizované kontroly.

5. Seznam použitých zkratk

Zkratka	Název
AFCOS	Síť subjektů pro boj proti podvodům (Anti-Fraud Co-ordination Structure)
CKB AFCOS	Centrální kontaktní bod AFCOS
EDES	Databáze „Early Detection and Exclusion System“
EU	Evropská unie
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
IMS	Systém řízení nesrovnalostí (Irregularities Management System)
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
PRV	Program rozvoje venkova
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TrZ	Trestní zákoník